

Cevat Rifat Atilhan

RIFAT N. BALİ

Anti-semit ideolojinin en kararlı kalemlelerinden biri olan Atilhan birbirini tekrarlayan, onlarca kez basılan, günümüzde de halen yeni baskıları yapılmaya devam eden kitaplarıyla milliyetçi-muhafazakâr ve İslâmcı düşünce dünyasını şekillendiren en önemli yazarlardan biridir. Ancak Atilhan kitap ve makalelerinde kullandığı ve popüler bir kitleye hitap eden hırşın, sert, demagojik ve komplo teorileriyle malûl anti-semit üslubundan ötürü yeterince önemsenmediği için Türk düşünce dünya-

sını inceleyen araştırmacılar tarafından ihmal edilmiştir.

Atilhan hem Osmanlı Ordusu'nda hem de Kurtuluş Savaşı sırasında savaşmış askerî sicili takdire şayan bir eski subaydır. Filistin cephesinde savaşmış ve Siyonist NİLİ casus örgütü ajanlarına karşı bizzat mücadele vermiş, bu da onda unutulmaz bir travma yaratmıştır. Bu nedenle Atilhan'ın zihinsel dünyasında İttihat ve Terakki dönemi ve Osmanlı Devleti'nin dağılışı önemli bir yer işgal eder. Filistin'in kaybedilişine bizzat tanık olan Atilhan'da, bütün sağcı düşünceye egemen olan fikriyat daha da canlı bir şekilde hâkimdir: Ona göre, Filistin'de bir Yahudi Yurdu tesis etmeyi amaçlayan siyonistler, farmason ve Dönmelerle işbirliği yaparak Sultan Abdülhamit'in tahttan indirilmesini sağlamışlar ve Osmanlı Devleti'nin sonunun başlangıcını tetiklemişlerdir. Atilhan'ın kişisel anılarını da kısmen kapsayan anti-semit ve faşist

ideolojinin tüm yerli ve yabancı temalarını harmanlayarak yayımladığı onlarca kitabındaki değişmez iki önemli tema, "farmason-Dönme-Yahudi güçbirliğinin ihanetleri sayesinde dağılan Osmanlı Devleti" ile "dünya devleti kurmak isteyen Yahudi ve Siyonistler"dir. Atilhan için "Yahudi" ve "Siyonist" birbirlerinin yerlerine ikame edilebilir ve eşanlam taşıyan kavramlardır. "Müslüman Filistin toprakları"nda bir Yahudi Devleti'nin kuruluşunu kabul edilemez bir felâket olarak gören Atilhan için Yahudi veya Siyonist adeta şeytani bir güce sahip bir devasa uluslararası örgütlenmenin neferidir. Atilhan'ın düşünce dünyasının beslendiği esas kaynaklar Hıristiyan ideolojisinin içselleştirdiği anti-semitizm, İkinci Dünya Savaşı yıllarında yakın temasta bulunduğu Nazi ideolojisi ile gene aynı dönemde hâkim olan Türkçülük hareketidir. Atilhan dinsel kaynaklı Hıristiyan anti-semitizmin en önemli

Cevat Rifat Atilhan, muhafazakârlığın saldırgan terkiplerini harekete geçirecek ve ajitatif yönünü perçinleyecek bir anti-semitizm söyleminin şiddetli bir savunucusu ve siyasal hattının kurucusu sayılabilir.

temalarından biri olan Yahudilerin Hıristiyan çocukları kaçıırıp, kanlarını akıtıp hamursuz imal ettikleri ve kı-

saca "kan ıftırası" olarak anılan temaya ilk inanan ve propagandasını yapan Türk ve Müslümandır (Ortaylı, 21 Nisan 2002). Atilhan'ın yayınlarda İslâmcı bir motif daima ağırlığını hissettirmiş, 1946 yılından itibaren demokrasiye geçici ve İslâmî hareket üzerindeki baskıların azalmasıyla birlikte Atilhan'ın düşünce dünyasındaki İslâmcı ideoloji daha belirgin bir şekilde kendini ortaya koymuştur. Tek Parti döneminde Türkçülük ideolojisine yakın olan Atilhan 1946 yılından itibaren İslâmî düşüncenin en önemli iki fikir dergisinde *Sebilürreşad* ve *Büyük Doğu*'da sürekli yazarak o dönemde yeni oluşmakta olan İslâmî hareketi büyük ölçüde etkilemiştir. İslâmî harekete sadece yazıları değil aynı zamanda siyaset alanında da katkıda bulunmaya çalışmış, önce 1945 yılında Millî Kalkınma Partisi, daha sonra 1947 yılında kurulan Türk Muhafazakâr Partisi, en nihayet 1951 yı-

linda kurulan İslâm Demokrat Partisi'nin kurucuları arasında yer almıştı (Karabatak, Ekim 1994).

Düşünce dünyası her ne kadar çok büyük ölçüde anti-semit ideolojiyle felce uğramışsa da eserlerinde belirgin olan bir diğer ana çizgi Batı ve onunla eşanlam taşıyan kozmopolitizme karşı çıkmaktır. Atilhan'a göre Osmanlı Devleti'ni çökerten Batı aynı zamanda İslâm'a düşmandır. Bu nedenle Atilhan Batı ve onun kozmopolit ideolojisinin araçları ve taşıyıcıları olarak gördüğü Yahudiler ve özellikle Dönmelere şiddetle karşıdır.

Atilhan'ın 1933-34 yıllarında yayımladığı bayağı ve popüler bir anti-semitizmi yaymaya çalışan *Millî İnkilâp* dergisi 1933 yılında iktidara gelen Nazilerin ideolojisinden etkilendiği. *Millî İnkilâp* ünlü Nazi ideologu Julius Streicher'in yayımladığı *Der Stürmer* dergisinin neredeyse bir kopyası olup *Der Stürmer*'de yer alan anti-semit karikatür-

ler *Millî İnkilâp*'ta da aynen kullanmıştır. *Millî İnkilâp* ile Nihal Atsız'ın aynı yıllarda benzer bir anti-semit söylemle yayımladığı *Orhun* dergisinin yayınları Haziran-Temmuz 1934 aylarında Trakya'da yerleşik Yahudi cemaatlerine karşı girilen ve tarihe Trakya Olayları adı altında mal olan kovma ve yağma teşebbüsünün gerçekleşmesinde de etkili olmuştur (Bali, 1999: 243-251).

Atilhan yüzlerce makalesi ve onlarca kitabıyla popüler milliyetçi-muhafazakâr-İslâmci düşünceyi son derece etkilemiştir. MHP görüşünü benimseyen kişileri kapsayan bir alan çalışmasında en çok okunan yazar ve kitaplar arasında Atilhan en ön sıradadır. Bu araştırma sırasında en çok zikredilen eserleri, *Türk Oğlu Düşmanını Tanı*, *Türk, İşte Düşmanın*, *Siyonizm ve Masonluk* kitaplarıydı (Çalık, 1995: 124). Beşir Ayvazoğlu da "milliyetçi ve muhafazakârların ilgililerini en çok çeken kitaplar

arasında, Cevat Rifat Atilhan imzasını taşıyanların çok ayrı bir yeri bulunmaktadır" tespitiyle de bu alan çalışmasındaki bulguyu desteklemektedir (Bali, 2001: 245). Atilhan popüler sağcı düşünceyi etkilemenin yanı sıra aynı popüler edebiyat ve ideolojiden beslenen MNP ile başlayan ve son merhalesi SP ve AKP olan siyasal İslâm hareketini de etkilemiştir. Nitekim RP kurmaylarından Bahri Zengin, ilk kuşak Millî Görüş hareketi mensuplarının onun etkisi altında kaldığını teyit etmiştir (Bali, 2001, s. 246).

Günümüzde Atilhan'ın adı ve eserleri ellili, altmışlı ve yetmişli yıllarda olduğu kadar sıkça anılmamaktaysa da kendisi sağcı düşünce dünyasının "üstadlar"ı arasında mümtaz bir yer edinmiş olup ustası olduğu komplo teorileri ve anti-semitizmle malûl popüler ideoloji sağcı çevrelerin zihin dünyasını esir almış gözükmektedir.